C/2024/6831

29.11.2024

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 21. října 2024

k hospodářské a rozpočtové politice, politice zaměstnanosti a strukturální politice Slovinska

(C/2024/6831)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([2]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik pomáhá nástroj dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([3]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Slovinsko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Dne 16. března 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“ s cílem poskytnout informace pro účely politického rozhodování a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle uvedeného sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících faktorech. Těmito faktory jsou mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a fungující jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost Unie a jejích členských států. Dne 14. února 2024 vydala Komise sdělení nazvané „Výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti pro rok 2024“. Uvedené sdělení podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí určených devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024, jež zahájila evropský semestr 2024. Priority roční analýzy udržitelného růstu 2024 soustředěné kolem čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovinska na rok 2024. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([4]) (dále jen „doporučení týkající se eurozóny z roku 2024“) dne 12. dubna 2024 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí Unie. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu, pozměněné nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ([5]) o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici Rady 2011/85/EU ([6]) o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Cílem nového rámce správy ekonomických záležitostí je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nový rámec správy ekonomických záležitostí rovněž prosazuje odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání. Každý členský stát má Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahuje fiskální, reformní a investiční závazky členského státu na plánovací období čtyř nebo pěti let v závislosti na řádné délce volebního období zákonodárce v daném státě. Dráha čistých výdajů ([7]) v národním střednědobém fiskálně-strukturálním plánu má být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263 včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. Aby se podpořila příprava těchto národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů, zveřejnila Komise dne 21. června 2024 pokyny k informacím, které mají členské státy uvést ve svých národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánech a ve svých výročních zprávách o pokroku. V souladu s články 5 a 36 nařízení (EU) 2024/1263 předala Komise členským státům referenční trajektorie a případně technické informace. Členské státy mají předložit své národní střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou na přiměřeném prodloužení této lhůty. V souladu s vnitrostátními právními rámci mohou členské státy projednat své návrhy střednědobých plánů se svými vnitrostátními parlamenty, mohou požádat nezávislé fiskální instituce o vydání stanoviska a mohou vést konzultace se sociálními partnery a dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami.

([4]) Doporučení Rady (EU) ze dne 12. dubna 2024 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([5]) Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([6]) Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([7]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o: i) úrokové výdaje, ii) diskreční opatření na straně příjmů, iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

(6) V roce 2024 se evropský semestr nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 30. dubna 2021 předložilo Slovinsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 28. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovinska ([8]), které bylo dne 16. října 2023 změněno podle čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([9]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, v němž se stanoví, že Slovinsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Slovinsku pro rok 2024. Posoudila pokrok, který Slovinsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Slovinsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Slovinsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Slovinska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(9) Na základě údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Slovinska snížil z 3,0 % HDP v roce 2022 na 2,5 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh klesl z 72,5 % HDP na konci roku 2022 na 69,2 % na konci roku 2023. Jak bylo oznámeno ve sdělení Komise ze dne 8. března 2023 nazvaném „Pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024“, podniká Komise v souladu se stávajícími právními předpisy první krok k zahájení postupů při nadměrném schodku. Dne 19. června 2024 vydala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy. Tato zpráva posoudila rozpočtovou situaci Slovinska, neboť jeho plánovaný schodek veřejných financí v roce 2024 překračuje referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zpráva dospěla k závěru, že na základě tohoto posouzení a po zvážení stanoviska Hospodářského a finančního výboru vydaného podle čl. 126 odst. 4 Smlouvy Komise neměla v úmyslu navrhnout v červenci 2024 zahájení postupu při nadměrném schodku vůči Slovinsku.

(10) Dne 12. července 2022 doporučila Rada ([10]) Slovinsku přijmout opatření, kterými by v roce 2023 zajistilo, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky ([11]), a bralo přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Slovinsku bylo doporučeno přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. Slovinsku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie. Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([12]) v roce 2023 v kontextu vysoké inflace restriktivní a činilo 0,5 % HDP. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 měl restriktivní povahu

([8]) ST 10612/21 INIT, ST 10161/21 ADD 1.

([9]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 16. října 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 28. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovinska (ST 13615/23, ST 13615/23 ADD 1).

([10]) Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Slovinska na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Slovinska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 197).

([11]) Na základě prognózy Komise z jara 2024 se střednědobý růst potenciálního produktu Slovinska v roce 2023, s jehož pomocí se měří nastavení fiskální politiky, na základě desetileté průměrné míry reálného potenciálního růstu a deflátoru HDP na rok 2023 odhaduje na 11,5 % v nominálním vyjádření.

([12]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit hospodářský impuls vyplývající z fiskálních politik, a to jak politik financovaných z vnitrostátních zdrojů, tak těch, které jsou financovány z rozpočtu Unie. Nastavení fiskální politiky se poměřuje jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19), a to se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a z dalších fondů Unie.

a činil 0,4 % HDP. Do této hodnoty jsou zahrnuty snížené náklady na cílená mimořádná podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a to o 0,3 % HDP. Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 byl v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie v roce 2023 činily 1,3 % HDP. Investice financované z vnitrostátních zdrojů činily v roce 2023 4,6 % HDP, což představuje meziroční pokles o 0,2 procentního bodu ve srovnání s rokem 2022. Další investice Slovinsko financovalo z nástroje a dalších fondů Unie. Slovinsko financovalo veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, například do železniční infrastruktury, obnovitelných zdrojů energie a prevence přírodních katastrof. Tyto veřejné investice jsou částečně financovány z nástroje a dalších fondů Unie.

(11) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2024 o 2,3 % a v roce 2025 o 2,6 % a že inflace měřená harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HISC) dosáhne v roce 2024 hodnoty 2,8 % a v roce 2025 pak 2,4 %.

(12) Dále tato prognóza předpokládá v roce 2024 schodek veřejných financí ve výši 2,8 % HDP, přičemž poměr veřejného dluhu k HDP by měl na konci roku 2024 poklesnout na 68,1 %. Zvýšení schodku v roce 2024 odráží především vyšší veřejné investice, včetně výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů na obnovu po povodních, a indexaci sociálních dávek. Částečně je kompenzováno poklesem dotací, zrušením opatření snižujících příjmy s cílem zmírnit dopad vysokých cen energií a dočasným zvýšením sazby daně z příjmů právnických osob. Podle odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2024 restriktivní povahu a bude činit 0,2 % HDP.

(13) Výdaje ve výši 0,7 % HDP budou v roce 2024 podle prognózy Komise z jara 2024 financovány prostřednictvím nevratné podpory („grantů“) v rámci nástroje, oproti 0,2 % HDP v roce 2023. Výdaje financované z grantů nástroje umožní vysoce kvalitní investice a reformy zvyšující produktivitu, aniž by to mělo přímý dopad na saldo veřejných financí nebo veřejný dluh Slovinska. Podle prognózy Komise z jara 2024 budou výdaje ve výši 0,4 % HDP v roce 2024 zajištěny půjčkami v rámci nástroje, oproti 0,1 % HDP v roce 2023.

(14) Dne 14. července 2023 Rada Slovinsku doporučila ([13]) zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů ([14]) financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 5,5 %. Při plnění svých rozpočtů na rok 2023 a přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 byly členské státy vyzvány, aby zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku, a to na základě schodku zjištěného podle údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle prognózy Komise z jara 2024 by se čisté primární výdaje Slovinska financované z vnitrostátních zdrojů měly v roce 2024 zvýšit o 5,6 % ([15]), což je více než doporučená maximální míra růstu. Toto překročení doporučeného maximálního tempa růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů odpovídá méně než 0,1 % HDP v roce 2024. Existuje tedy riziko, že to nebude plně v souladu s tím, co doporučila Rada.

(15) Rada Slovinsku rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve ukončilo mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a použilo související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Rada dále doporučila, aby Slovinsko v případě, že by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistilo, že se tato podpůrná opatření zaměří na ochranu zranitelných domácností a podniků, budou fiskálně dostupná a zachovají stimuly k úsporám energií. Podle prognózy Komise z jara 2024 se výše čistých rozpočtových nákladů ([16]) na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky v roce 2023 odhaduje na 1,4 % HDP, přičemž v roce 2024 by měla činit 0,1 % a v roce 2025 pak 0,0 %. Zejména se předpokládá, že kompenzace pro dodavatele plynu a elektřiny, jež se prodávají za administrativně stanovené ceny, zůstanou v platnosti i v roce 2024, i když s menším dopadem.

([13]) Doporučení Rady ze dne 14. července 2023 k národnímu programu reformem Slovinska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Slovinska z roku 2023 (Úř. věst. C 312, 1.9.2023, s. 224).

([14]) Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o i) diskreční opatření na straně příjmů, ii) úrokové výdaje, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) jednorázová a jiná dočasná opatření.

([15]) Zohledněna jsou jednorázová opatření ve výši 0,7 % HDP v roce 2024 související s krátkodobými mimořádnými náklady na obnovu po povodních v srpnu 2023 (a také opatření ve výši 0,4 % HDP v roce 2023, která se týkají stejné příčiny). Kromě toho se předpokládá, že Fond solidarity Evropské unie poskytne 0,15 % HDP na mimořádné náklady v roce 2023, 0,3 % HDP v roce 2024 a 0,15 % HDP v roce 2025. Dne 14. července 2023 Rada rovněž poukázala na ničivé povodně, které zasáhly Itálii v květnu 2023, a bylo dohodnuto, že náklady na přímou mimořádnou podporu související s těmito povodněmi budou brány v potaz v následných posouzeních souladu a budou v zásadě považovány za jednorázová a dočasná opatření. Podobně se postupovalo i v případě ničivých povodní, které postihly Slovinsko v srpnu 2023.

([16]) Tento údaj představuje výši ročních rozpočtových nákladů na daná opatření, na straně příjmů i výdajů a v příslušných případech po očištění o příjmy z daní z neočekávaných zisků dodavatelů energie.

Pokud by související úspory byly využity ke snížení schodku veřejných financí, jak doporučila Rada, uvedené projekce by v roce 2024 znamenaly fiskální korekci ve výši 1,3 % HDP, přičemž příspěvek čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů ([17]) k nastavení fiskální politiky bude mít v daném roce restriktivní povahu a bude činit 0,1 % HDP. Mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky byla v letech 2023 a 2024 ukončena. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Nepředpokládá se však, že související úspory budou plně využity ke snížení schodku veřejných financí. Existuje tudíž riziko, že toto nebude v souladu s doporučením Rady.

(16) Rada Slovinsku rovněž doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace. Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů vzrostou z 4,6 % HDP v roce 2023 na 5,3 % HDP v roce 2024. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Veřejné výdaje financované z příjmů z fondů Unie, včetně grantů v rámci nástroje, by měly podle očekávání zůstat v roce 2024 stabilní na úrovni 1,3 % HDP jako v roce 2023.

(17) Jarní prognóza Komise z roku 2024 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, nedojde-li k jejich změně, v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 2,2 % HDP. Snížení schodku v roce 2025 odráží především zavedení nového příspěvku na dlouhodobou péči, který bude vybírán od července 2025 a který by měl zvýšit sociální příspěvky o přibližně 0,4 % HDP. Nižší výdaje na obnovu po povodních budou mít postupně dopad na veřejné investice, které by měly klesnout o 0,4 procentního bodu na 5,4 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 66,4 % HDP.

(18) Ve Slovinsku se předpokládá výrazný nárůst nákladů souvisejících se stárnutím obyvatelstva, což v příštích desetiletích povede ke zvýšeným výdajům na zdravotní péči, dlouhodobou péči a důchody. Plán pro oživení a odolnost již obsahuje několik opatření na podporu fiskální udržitelnosti. Nad rámec plánu pro oživení a odolnost by bylo důležité sledovat výdaje s cílem zajistit přiměřenost a fiskální udržitelnost sociální ochrany. Přezkumy výdajů by mohly být využity k určení oblastí s nižší prioritou nebo neefektivních výdajů. Uvolněné prostředky by pak mohly být přerozděleny na řešení nových fiskálních problémů, včetně oblasti sociální ochrany. Pro zajištění vyšší efektivity výdajů by bylo zásadní, aby následná opatření byla prováděna rychle a v souladu s probíhajícími strukturálními reformami.

(19) Poměr daní k HDP je ve Slovinsku i nadále pod průměrem Unie a jeho složení není příliš příznivé pro růst. Nejvyšší sazba daně z příjmu fyzických osob a daňové zatížení práce u různých úrovní příjmů patří i nadále k nejvyšším v Unii, zatímco majetkové daně, včetně periodických majetkových daní, zůstávají velmi nízké a jejich podíl je nižší než polovina průměru Unie. Snížení daňového zatížení práce by snížilo náklady na pracovní sílu, zvýšilo poptávku po pracovní síle a zlepšilo konkurenceschopnost. Vyšší čisté mzdy by mohly zvýšit nabídku práce. Ačkoli je podíl příjmů z environmentální daně nad průměrem Unie, daňový systém by mohl být využit k další podpoře ekologických cílů, mimo jiné uplatňováním zásady „znečišťovatel platí“.

(20) Veřejné investice ve Slovinsku jsou nad průměrem Unie a v posledních několika letech se zvýšily. Jejich účinnost a efektivita by se však mohly zlepšit prostřednictvím lepší koordinace plánování veřejných investic napříč odvětvími a ministerstvy. Nástrojem pro zlepšení účinnosti veřejných investic by byl také ucelený soubor dlouhodobých plánovacích dokumentů a integrovaný střednědobý plán potenciálních investic, včetně stanovení priorit projektů v souladu s vnitrostátními a evropskými prioritami. Rovněž by to pomohlo zvýšit růstový potenciál země a fiskální udržitelnost.

(21) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení Rady (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro daný členský stát nebo jejich významnou část, stejně tak jako v jeho plánu v oblasti energetiky a klimatu. Pro podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti Slovinska prostřednictvím

([17]) Tento příspěvek se měří změnou primárních výdajů vládních institucí, po očištění o i) inkrementální rozpočtový dopad diskrečních opatření na straně příjmů, ii) jednorázová opatření, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) výdaje financované z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie, ve vztahu ke střednědobému (desetiletému) průměrnému potenciálnímu nominálnímu růstu HDP, vyjádřenou v poměru k nominálnímu HDP.

zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán reforem a investic včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Ke splnění závazků uvedených v plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Slovinsko pokračovalo v provádění reforem a urychlilo investice tím, že bude řešit relevantní výzvy a zároveň zajistí silnou správní kapacitu. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(22) V rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období musí Belgie v souladu s článkem 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ([18]) do března 2025 všechny programy, na něž je poskytována podpora z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Fondu soudržnosti a Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), přezkoumat, mimo jiné s přihlédnutím k výzvám uvedeným v doporučení pro Slovinsko z roku 2024, jakož i k vnitrostátním plánům v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum tvoří základ pro konečné přidělení finančních prostředků Unie zahrnutých v jednotlivých programech. Slovinsko dosáhlo pokroku v provádění programů politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, nadále však existují problémy a mezi regionem hlavního města a zbytkem země přetrvávají značné rozdíly. Zásadní význam má urychlení provádění programů politiky soudržnosti a posílení správní kapacity na vnitrostátní a regionální úrovni. Priority dohodnuté v programech politiky soudržnosti jsou stále aktuální. Kromě opatření v oblasti administrativní kapacity je obzvláště důležité pokračovat v ekologických investicích, zejména v opatřeních na ochranu před povodněmi a zmírnění změny klimatu, a upřednostňovat přírodě blízká řešení. Stejně tak je důležité pokračovat v investicích do udržitelné dopravy s cílem snížit velkou závislost na dojíždění osobními automobily. Nadále je klíčové provádění plánů spravedlivé územní transformace, které podporují postupné ukončování těžby uhlí. Aktuální jsou i nadále partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje (VaV) za účelem zvýšení produktivity práce. Dále je důležité podporovat vzdělávání dospělých, včetně digitálních a ekologických dovedností, a aktivní politiky trhu práce a zároveň modernizovat a digitalizovat sociální služby a služby trhu práce. Prioritou je urychlit deinstitucionalizaci a rozvoj kvalitních, přiměřených a cenově dostupných komunitních sociálních služeb, zejména dlouhodobé péče, s cílem podporovat sociální začlenění. Slovinsko by také mohlo využít iniciativu Platformy strategických technologií pro Evropu zřízenou nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ([19]) k posílení investic do vývoje a výroby čistých technologií účinně využívajících zdroje, zejména v oblasti obnovitelných zdrojů energie a vytápění.

(23) Kromě hospodářských a sociálních problémů, které řeší plán pro oživení a odolnost a další fondy Unie, čelí Slovinsko několika dalším výzvám souvisejícím s udržitelností veřejných financí, nedostatkem v oblasti dovedností a nedostatkem pracovních sil, jakož i s nedostatečnými investicemi rizikového kapitálu a investicemi do výzkumu, vývoje a inovací.

(24) Testování v rámci Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) v roce 2022 odhalilo výrazné zhoršení základních dovedností (zejména v oblasti čtení a matematiky). Zvýšení podílu patnáctiletých žáků se slabými výsledky a pokles počtu žáků s nejlepšími výsledky v matematice a čtení může mít v budoucnu nepříznivý dopad na nabídku dovedností a konkurenceschopnost Slovinska. Probíhající reforma učebních osnov by mohla zahrnovat také opatření, která by vedle ekologických a digitálních dovedností, jazykového vzdělávání a zlepšování podnikatelských a finančních kompetencí pomohla posílit základní dovednosti. Dále by mohla více zatraktivnit učitelské povolání.

(25) Podle zprávy sítě EURES o nedostatku a přebytku pracovních sil z roku 2023, kterou v roce 2024 vypracoval Evropský orgán pro pracovní záležitosti, se řada odvětví potýkala s nedostatkem pracovních sil. To potvrzují rovněž výsledky průzkumu podnikatelské důvěry, který provedla Komise, které ukazují, že od poloviny roku 2021 manažeři podniků ve slovinském průmyslu uvádějí nedostatek pracovních sil jako velmi silný faktor omezující jejich činnost. Míra neobsazených míst je navíc vyšší než průměr EU. Navzdory opatřením přijatým v rámci plánu pro oživení a odolnost stále přetrvává značný počet nevyřízených žádostí o zaměstnávání zahraničních pracovníků, a to

([18]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([19]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ze dne 29. února 2024, kterým se zřizuje Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES a nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241 (Úř. věst. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

v důsledku příliš složitých zákonných požadavků. Nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků již brzdí investice a výrobu, zejména v průmyslu. Brání také plynulému poskytování služeb, včetně zdravotní a dlouhodobé péče. Pro zvýšení konkurenceschopnosti a růstu je proto klíčové zvýšit nabídku pracovních sil, mimo jiné další stimulací účasti na trhu práce, přilákat pracovníky ze zemí mimo Unii a posílit začlenění migrujících pracovníků na trh práce a do společnosti.

(26) Veřejné výdaje na výzkum, výdaje podniků na inovace, které se netýkají výzkumu, a výdaje na inovace na jednoho zaměstnance jsou ve Slovinsku stále relativně nízké. Investice rizikového kapitálu v poměru k HDP jsou rovněž nízké, zejména ve srovnání s průměrem Unie, což nepříznivě ovlivňuje dynamiku podnikání, a tedy i kapacitu v oblasti inovací a růstu. Zároveň to snižuje konkurenceschopnost Slovinska. Další zlepšení podmínek pro rizikový kapitál by mohlo pomoci přilákat více zahraničního kapitálu a pomoci inovativním začínajícím podnikům v jejich rozvoji.

(27) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se eurozóny z roku 2024, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého, třetího a čtvrtého doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny z roku 2024 přispívají v případě Slovinska doporučení č. 1, 2 a 3.

DOPORUČUJE Slovinsku v období 2024–2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů ([20]) v roce 2025 na míru, která je v souladu mimo jiné s věrohodně sestupnou trajektorií veřejného dluhu ve střednědobém horizontu a udržením schodku veřejných financí pod referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zajistit fiskální udržitelnost sociální ochrany a změnit rovnováhu daňových příjmů směrem k udržitelnějším zdrojům podporujícím růst. Zlepšit účinnost veřejných výdajů prováděním přezkumů výdajů a lepším řízením veřejných investic.

2. Posílit správní kapacitu pro správu finančních prostředků Unie, urychlit investice a udržet tempo provádění reforem. Řešit relevantní výzvy, a tím umožnit průběžnou, rychlou a účinnou realizaci plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU, která zajistí dokončení reforem a investic do srpna 2026. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti. V souvislosti s přezkumem těchto programů v polovině období se nadále zaměřovat na dohodnuté priority a zároveň zvážit příležitosti pro zvýšení konkurenceschopnosti, které nabízí Platforma strategických technologií pro Evropu.

3. Posílit konkurenceschopnost dalším zvyšováním úrovně dovedností, zajištěním toho, aby probíhající reforma učebních osnov rovněž přispěla k posílení základních dovedností, řešením nedostatku pracovních sil, a podporou dynamiky podnikání a vytváření rychle rostoucích podniků prostřednictvím zlepšení podmínek pro investice rizikového kapitálu a institucionální investory, jakož i prostřednictvím investic do výzkumu, vývoje a inovací.

V Lucemburku dne 21. října 2024.

Za Radu

předseda

NAGY I.

([20]) Podle čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263 se „čistými výdaji“ rozumí veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.